

INHOUD

Zeven uur: Oxford	7
Tien voor halfacht: Londen	18
Kwart voor acht: de Costa Brava	32
Vijf over halfnegen: Rachel, een document, deel I	76
Negen uur: de badkamer	114
Halftien: rechtse Charlie	136
Vijf over tien: de bosjes	157
Vijf over halfelf: nadir	179
Tien over elf: Rachel, een document, deel II	188
Twintig over: 'Celia kakt' (de deken van St Patrick)	212
Tien over half: de hondsdagen	251
Middernacht: twintig	268

ZEVEN UUR: OXFORD

Mijn naam is Charles Highway, al zou je dat niet zeggen wanneer je me zag. Het is zo'n weidse, bereide, hanige naam en zo te zien ben ik dat helemaal niet. Om te beginnen heb ik een bril, al vanaf mijn negende. En mijn doorsneelengte, mijn lijf zonder kont en taille, mijn ingevallen borstkas en mijn o-benen spannen samen om ieder beetje indruk weg te vagen. (Mijn type figuur moet overigens in geen geval verward worden met die springerige slanke types die het zo goed doen bij mijn leeftijdgenoten. Die zijn helemaal anders. Ik weet nog goed hoe ik altijd mijn broeksband dubbelvouwde en hoe ik het zitvlak opvulde met hemden die waren bedoeld voor volwassen kerels. Ik kleed me nu met meer overleg, hoewel niet zozeer met smaak als wel met kennis van zaken.) Maar ik heb *wel* zo'n modieuze rietblazersstem, zo een met een onvermijdelijk ironisch gemekker, die bij uitstek geschikt is om ouderen een kriebelig gevoel te geven. En ik maak me sterk dat er ook iets vreemds ontmoedigends is aan mijn gezicht. Het is hoekig, maar toch fijngesneden; smalle lange neus, brede dunne mond – en mijn ogen: dicht met wimpers omzoomd, donker okerkleurig met een zweem van roestig goudbruin... ach, hoe ontoereikend lijken deze woorden.

Het belangrijkste aan mij is echter dat ik negentien jaar ben, en morgen twintig.

Twintig is natuurlijk het echte keerpunt. Zestien, achttien,

eenentwintig: dat zijn slechts willekeurige mijlpalen, die je in staat stellen opgepakt te worden voor het ontduiken van afbetaling, te trouwen, te flikkeren, gehangen te worden, en zo nog veel meer: alles aan de buitenkant. Natuurlijk mijd je zulke wulpse kreten zoals ‘je bent zo jong als je je voelt’ als de pest, want die hebben er zonder twijfel voor gezorgd dat zoveel sportieve vijftigers dood neerploffen in hun trainingspak, zoveel uitgemergelde hippies de pijp uitgaan door een overdosis, zoveel weerloze flikkers de hersens ingeslagen worden door beestachtige lifters. Twintig hoeft dan niet het begin van volwassenheid te zijn, het is toch, wis en waarachtig, het eind van de jeugd.

Om tegelijkertijd een pikant dramatisch tintje aan het geheel te geven en de symmetrie te bewaren, geef ik er de voorkeur aan het uur van mijn geboorte te plaatsen op klokslag middernacht. In feite was de baring voor mijn moeder een moeizame en over het algemeen weinig elegante aangelegenheid; zij kreeg ongeveer nu (d.w.z. rond zeven uur 's avonds, 5 december, twintig jaar geleden) haar eerste weeën, en zij zouden pas ophouden na twaalf uur, met een klef wurm van nog geen drieënhalf pond als resultaat, dat onmiddellijk naar het ziekenhuis moest om daar voor veertien dagen in een couveuse ondergebracht te worden. Mijn vader was van plan geweest – God mag weten waarom – om bij het hele gebeuren aanwezig te zijn, maar na een paar uur kreeg hij er schoon genoeg van. Ik ben er lange tijd zeker van geweest dat er een diepe betekenis schuilgaat achter deze anekdote, hoewel het me nooit gelukt is die te achterhalen. Misschien vind ik de oplossing wel op het ogenblik waarop ik, tweemaal tien jaar eerder, voor het eerst lucht opsnoof.

Ik moet bekennen dat ik al maanden naar vanavond heb uitgezien. Even dacht ik, toen Rachel ongeveer een halfuur geleden op

kwam dagen, dat zij alles zou verpesten, maar zij ging tijdig weg. Ik moet de overschrijding waardig en officieel laten verlopen, en het staartje van mijn jonge jaren opnieuw beleven. Want er is iets onherroepelijks met mij gebeurd, en ik ben er erg op gebrand te weten wat het is. Dus: wanneer ik, laat ik zeggen, de afgelopen drie maanden nog eens doorloop, en probeer om al mijn vroegrijpheid en kinderachtigheid, mijn zesdeklasknapheid en vijfdeklasstoutigheid, al mijn eigendunk en zelfingenomenheid en walging van mezelf, en al mijn... noem maar op, op een rijtje zet, misschien zal ik dan in staat zijn mijn *hamartia* te plaatsen en kan ik zien wat voor soort volwassene ik zal worden. Of niet, wat ook mogelijk is. Het zal hoe dan ook best leuk zijn.

Het is nu – even kijken – iets over zeven. Nog vijf uur tiener. Vijf uur, dan treed ik binnen in die luidruchtige wereld van Brobdnag, zoals je als kind de grote mensen ziet.

Ik knip mijn kleine zwarte koffertje open en keer het boven het bed om; mappen schrijfblokken, dossiers, uitpuilende bruine enveloppen, bundels papieren door touwtjes bijeengehouden, brieven, doorslagen, agenda's, de kanttekeningen bij mijn jeugd bedekken de gestikte deken. Ik graai de papieren tot slordige stapeltjes bij elkaar. Moeten ze chronologisch, op onderwerp of thematisch bij elkaar gelegd worden? Het staat vast dat er vanavond heel rigoureuus boekgehouden moet worden. Op goed geluk pak ik een dagboek, loop de kamer door en leun tegen de boekenkast, die kraakt, ik neem een klein slokje wijn en sla de bladzij om.

Het tweede weekend in september. Op dat ogenblik moet ik nog maar een paar dagen thuis doorstaan voor ik naar Londen zal vertrekken. Het was op een donderdag dat mijn vader, die voor het eerst in jaren weer sterkedrank aanraakte, zich afvroeg waarom ik

niet 'een poging waagde' in Oxford ingeschreven te worden, en ik hem had toegeknipt, en me had afgevraagd waarom ook niet. Ik zou hoe dan ook een jaar vrij nemen voor ik naar een universiteit ging. Mijn leraar Engels had er altijd veel nadruk op gelegd hoe verdomde knap ik toch was. En ik wilde niet speciaal naar een andere universiteit. Oxford leek me wel logisch.

Moeder was de volgende ochtend erg druk bezig (alles in orde brengen), maar zij raakte bij de lunch in een warrige en spirituele bui en besloot een middagdutje te doen. Toen ik haar vroeg wat er nog gedaan moest worden, kwam de vrije associatiestroom los, tot het duidelijk werd, zoals een legpuzzel duidelijk kan worden, dat zij er alleen in geslaagd was mijn zus te zeggen dat ik bij haar zou komen wonen en haar ook (dat ligt voor de hand) het gebruikelijke overzicht van een half uur had gegeven van de gruwelen van de overgang en meer van zulke vrouwenkul.

'Goed,' zei ik, 'dan bel ik de Toelatingscommissie in Oxford en UCCA en de vervolgcursus.'

Moeder liep de keuken uit met een hand plat op haar voorhoofd en de andere zwevend in de lucht achter haar. 'Ja, lieve,' riep ze.

Het kostte een uur, want ik ben verbazend onhandig met telefoons. Ik sprak met belangrijke trutten in het Administratiegebouw en eindelijk drong ik door tot het opleidingsinstituut, waar een slinkse oude zak me zei dat hij het niet persoonlijk voor het zeggen had, maar dat hij er vrij zeker van was dat ze mij wel een plaatsje konden bezorgen. Het drong toen tot me door dat ik er half-en-half op hoopte dat er een of andere onoverkomelijke valstrik zou zijn, zoiets als een inschrijvingslimiet. Maar alles scheen al zijn beloop genomen te hebben.

Ik wist niet waarom ik daarop hoopte. Oxford betekende natuurlijk wel meer werk, maar dat was geen probleem. Het bete-

kende meer examens, maar, nogmaals, ik vind het prettig een vastomlijnde horizon te hebben, zware punten in het verschiet waar ik mijn aandacht op kan richten. Als iemand die zijn leven graag structureel beschouwt, had ik de volgende paar maanden misschien wel ingedeeld met mijn twintigste verjaardag in mijn achterhoofd. Er moesten nog steeds een aantal tienerzaken afgewerkt worden: een baantje nemen, liefst ambachtelijk, egalitair werk; een eerste liefde kennen of op zijn minst slapen met een Oudere Vrouw; nog een stel onrijpe, broze gedichten schrijven, om zo mijn cyclus 'Monoloog van een Adolescent' af te ronden; en, nou ja, gewoon klaarkomen met mijn jeugd.

Er is een nog minder omzichtige verklaring. Mijn familie woont in de buurt van Oxford, wanneer ik erheen ging zou ik dus veel vaker thuis zijn. Verder verafschuw ik die stad. Het spijt me, maar er zijn mij te veel vlinderstrikdragende achter-alles-aan-holders, burgertrutten en boerenpummels met gezichten als kuiltjes jus. En die straatjes zijn er zo aandoenlijk smal.

Het is de gewoonte bij de Highway's dat op zondagmiddagen, tussen vier en vijf, ieder familielid een ouder lid kan benaderen in wat deze zijn 'studeerkamer' noemt, en daar kan spreken over dingen, om hulp kan bedelen of stoom af kan blazen. Je klopt gewoon en loopt dan naar binnen.

Mijn vader, die er nu klein en nogal gejaagd uitzag, zei hallo en vroeg mij wat hij voor me kon doen. Hij leunde voorover om de literfles met echt sinaasappelsap te legen, zijn dagelijkse portie, die hij gewoonlijk al voor elf uur 's ochtends wegwerkte. Zijn ogen puilden vermoeid over het verkleurde glas, toen ik hem vertelde dat alles voor elkaar was. Er volgde een korte stilte, en ik kreeg de indruk dat hij de hele zaak was vergeten. Maar hij had zijn geheugen weer snel opgefrist. Zijn vijandige luchthartigheid

ging als volgt: ‘Geweldig. Ik rijd er morgenochtend toch heen. Ik geloof dat ik jou wel zonder al te veel moeite mee kan nemen, als je tenminste niet al je aardse goederen meeneemt. En maak je geen zorgen over Oxford. Dat is alleen het koekje bij de thee.’

‘Wat?’

‘Ik bedoel dat het alleen maar een extraatje is.’

‘O ja, zeker. Bedankt voor het aanbod, overigens, maar ik denk dat ik toch de trein neem. Tot bij het eten.’

Ik maakte een kopje koffie in de keuken en neusde in de paar zondagsbladen die nog niet over de tentachtige massa van mijn moeder gedrapeerd lagen op de bank in de zitkamer. Ik had een vermoeide, smalende glimlach op mijn gezicht. Wat had je anders verwacht? dacht ik. Buiten begon de lucht er al met schapenwolkjes getekend uit te zien. Hoe lang nog tot het donker was? Ik besloot onmiddellijk naar Londen te gaan, nu er nog tijd was.

Ik geloof dat ik het echt moet uitleggen.

Het is namelijk zo dat ik behoor tot die trieste, aanhoudend slinkende minderheidsgroep... kind uit een niet-kapot gezin. Ik heb deze fatale albatros al met me meegedragen vanaf mijn elfde jaar, toen ik op het gymnasium kwam. Er ging geen dag voorbij zonder dat iemand die ik kende geadopteerd of onwettig kind bleek te zijn, of een moeder bleek te hebben die er met een vent vandoor was, of een gestorven vader en twijfelachtige stiefvader. Wat hadden zij een druk leven. Hoe benijdde ik hen om hun excuus voor navelstaarderij, hun op het lijf geschreven gevoel voor iedere tegenwerking en vriendelijke meelevendheid. Een keer vorig jaar, toen we allen zesdeklasserig rondhingen in de koffiekantine van de school (alle anderen hadden les), werd mij op een lam-lendige manier door een vriendje verweten dat ik ‘eigenlijk’ mijn vader haatte, die toch geen schurk of tiran was, en als het er op

aankwam eigenlijk te verwaarlozen. Mijn vriend maakte mij heel rustig duidelijk dat hij geen ‘gevoelens van haat’ koesterde jegens *zijn* vader, hoewel hij (de vader) kennelijk de meeste dagen doorbracht met een vuist op de keel van zijn vrouw en de andere hoog op de billen van het au-pairmeisje. Precies, dacht ik. Ik liet mijn stoel achteroverleunen tegen de muur en antwoordde (nogal hoogdravend, want juist die week had ik een essaybundel van D.H. Lawrence gelezen): ‘Beslist niet, Pete, je zit ernaast. Haat is de enige aangeleerde emotionele reactie op een steriel gezinspatroon. Het is een destructieve en... vervelende emotie, denk ik, maar ik geloof dat ik hem niet mag ontkennen wanneer ik mijn familie levend wil houden in mijn verbeelding en in mijn onderbuik, om van mijn hart maar te zwijgen.’

Gos, dacht ik, en zij ook. Pete keek me nu aan met een bokkige bewondering, als een scepticus bij een geslaagde seance – en zo zag ik er natuurlijk ook precies uit; daar lag het dan voor hen, uiteindelijk moreel te begrijpen.

Niet dat er, zoals ik het zie, niet massa's dringende redenen zijn om hem te haten; het gaat er juist om dat hij zo'n nietige objectieve, uitgebalanceerde kerel is, dat hij nooit iets heerlijk vervelends doet. En goeie God, in deze tijd moet een kind van mijn leeftijd toch iets hebben om zich tegen af te zetten, hoe benepen dat ook is. Zo heeft dus de emotie die door ons huis rondsluip als een inbreker en aan alle deuren voelt, gemerkt dat die van mij als enige niet afgesloten is, nee, wijd open staat: want binnen ligt niets van waarde.

Nu kniel ik neer, neem van het bed de grootste stapel papieren en waaier ze uit over de grond.

Het is vreemd: hoewel mijn vader in mijn dossiers vermoedelijk het best gedocumenteerd is, verdient hij niet eens een schrijf-

blok, laat staan een opbergmap. Moeder heeft natuurlijk haar eigen grote map, en mijn broers en zussen krijgen ieder het gebruikelijke kwartoschrift (behalve dan de nogal inconsequente Samantha, die alleen een driestuivers-opschrijfboekje van Smiths Warenhuis krijgt). Waarom niets voor mijn vader? Is dit een manier om met hem af te rekenen?

In de linkerbovenhoek van iedere bladzijde waarop hij voorkomt schrijf ik 'v'.

Mijn vader heeft in totaal zes kinderen verwekt. Ik dacht altijd dat hij er zoveel had om te laten zien hoe veelzijdig hij was, om de indruk te vestigen van de tolerante aartsvader, om de wereld te bewijzen dat hij rijk was aan zoons. Er zijn dan ook vier jongens, en hij heeft ons achtereenvolgens van modieuze namen voorzien: Mark (zesentwintig), Charles zelf (tegen de twintig), Sebastian (vijftien) en Valentine (negen). Tegen twee meisjes. Soms wil ik wel eens dat ik als vrouw geboren was, al was het alleen maar om iets aan dit mannelijke overwicht te doen.

De minst aantrekkelijke kant van hem, of in ieder geval een van de minst aantrekkelijke kantjes, is dat hij met de jaren steeds fitter wordt. Vanaf het moment waarop hij rijk begon te worden (ook zo'n raadselachtige geschiedenis, die acht à negen jaar geleden begon) werd zijn belangstelling voor zijn gezondheid ook steeds levendiger. Hij tenniste in het weekend en speelde driemaal per week squash in Hurlingham. Hij hield met roken op en liet whisky en andere schadelijke drank staan. Ik had gelijk toen ik bedacht dat mijn vader hiermee toegaf aan de platte gedachte dat hij, nu hij rijker was, ook op alle mogelijke manieren langer wilde leven. Een paar maanden geleden betrapte ik de oude zak toen hij bezig was met opdrukoefeningen in zijn kamer.

Hij ziet er ook zweterig uit. Zonder twijfel als gevolg van een

vertraagde shock begon zijn haar uit te vallen, kort nadat het geld binnen begon te stromen. Een poosje probeerde hij nog van alles, zoals het naar voren kammen van de zeewierkrullen, haast van onder uit zijn nek, om zo een Brylcreem-petje te vormen, waar bij iedere plotselinge beweging zijn uitgeloopte schedel doorheen scheen. Maar uiteindelijk besepte hij dat er niets meer aan te doen viel en liet hij zijn haar de vrije loop, wat het ook deed door zich snel in twee grijze gedraaide vleugeltjes te wurmen, aan beide kanten van zijn verder onbehaarde hoofd. Het was een enorme verbetering, ik vind het jammer om het te moeten zeggen, die hem met zijn lange, spitse gezicht en zijn korte gedrongen lichaam een soort fretachtige erotische gestalte gaf.

Al een tijdje zijn zijn fretachtige gunsten het alleenrecht van zijn maîtresse, zoals mij op mijn dertiende verzekerd werd door mijn oudste broer. Mark deed er zo geraffineerd rijp over en hij had absoluut geen geduld met mijn overslaande afkeuring. Gordon Highway, legde hij uit, was nog steeds een gezond en levenslustig man; zijn vrouw daarentegen was – goed, kijk zelf maar.

En ik keek. Wat een moot. Haar huid lag gerimpeld over haar schedel, om haar kaak te accentueren en om woekerend celweefsel te verschaffen rond de troebele poelen van haar ogen; haar borsten hadden sinds lang hun thuisland vaarwel gezegd en flankeerden nu haar navel; en haar billen hobbelden, in haar strakke lange broek, achter haar knieën als boksballen. De orakelende lectuur die zij las gaf haar de moed om af te zien van het ophouden van alle schijn. Daar wapperden haar haren los, en deden de slaggersbroeken en visserstruien hun intrede. In haar tuintenu leek ze sprekend op een *tikkeltje* verwijfde, maar volmaakt wellustige boerenknecht.

Op een of andere manier ging ik enthousiast tekeer over al deze dingen, ik denk voornamelijk als reactie op mijn broertjes kwal-